

DOI 10.36074/logos-27.10.2023.02

ВПЛИВ МОНЕТАРНОЇ ПОЛІТИКИ НА ІНФЛЯЦІЮ ТА СТАБІЛЬНІСТЬ ЦІН

ORCID ID: 0000-0002-0959-5309

Осіпова Лариса Василівна

канд. екон. наук, доцент,
доцент кафедри економіки та міжнародних відносин
*Вінницький торговельно-економічний інститут
Державного торговельно-економічного університету*

Пекарчук Юлія Миколаївна

здобувач вищої освіти факультету економіки, менеджменту та права
*Вінницький торговельно-економічний інститут
Державного торговельно-економічного університету*

УКРАЇНА

Інфляція є гострою макроекономічною проблемою, що впливає на всі сфери економіки і всіх її суб'єктів, призводить до падіння купівельної спроможності, збільшення вартості товарів та послуг, погіршення інвестиційного клімату в країні, зростання державного боргу тощо. Індекс інфляції в Україні за період з 2021 р (110,0) по 2022 р. (126,6) зріс на 16,6 відсотків **[Ошибка! Источник ссылки не найден.]**. Це підкреслює необхідність подальших досліджень та розробки ефективних монетарних стратегій для зменшення ризиків інфляції в найближчому майбутньому.

Фундаментальні теоретичні основи монетарного регулювання економіки закладено Дж. М. Кейнсом і М. Фрідманом. Дослідженню різних аспектів монетарної політики присвячено чимало праць вітчизняних вчених, такі як Белінська Я.[2], Биховченко В.[2], Юдін С. В.[3], Довгань Ж. М.[4], Григоришин Н. О.[5] та інших.

Стабілізація інфляції прямо пов'язана з вибором найбільш підходящого монетарного режиму. Незважаючи на те, що досягнення цінової стабільності є пріоритетною метою монетарної політики для центральних банків, це не виключає можливість вибору різних монетарних режимів для досягнення цієї мети. До кризових подій фахівці та науковці розглядали точку зору, що режим таргетування інфляції є найбільш ефективним для забезпечення стабільності цін. Проте варто зауважити, що центральні банки можуть ставити перед собою мету стабілізації цін, використовуючи інші монетарні режими. Наприклад, в країнах з менш розвиненими та доларизованими економіками важливим є підтримання стабільності обмінного курсу (таргетування валютного курсу) як одного з необхідних засобів стримування інфляційних тенденцій. Також контроль над темпами грошової маси (режим таргетування монетарних агрегатів) може бути важливим елементом монетарної політики.

Серед інструментів, які має в своєму розпорядженні Національний банк України для боротьби з інфляцією, можна виділити декілька методів. Важливими серед них є: вплив на грошову масу за допомогою проведення операцій рефінансування банків та мобілізації резервів, регулювання резервних норм, яке впливає на зобов'язання банків перед Національним банком, встановлення дисконтної політики, що визначає ставки за позиками та надає орієнтовну ціну на грошові ресурси, контроль за валютним курсом, який може

послабити вплив імпортованої інфляції, стимулювання пропозиції грошей через активізацію кредитування підприємств для зменшення інфляційного тиску від попиту. Незважаючи на виразну ціль Національного банку щодо підтримання цінової стабільності, в Україні залишається проблема високої інфляції [[2], с. 12].

За допомогою інструментів грошово-кредитної політики здійснюється вплив на грошовий обіг та процентні ставки. Ці інструменти можна поділити на прямі (адміністративні) та непрямі (ринкові). Прямі монетарні інструменти часто застосовуються в країнах з перехідною економікою та тими, що розвиваються, особливо коли механізми опосередкованого впливу на грошово-кредитну систему ще не виявилися досить ефективними. Проте ці інструменти діють ефективно, зазвичай, лише на короткостроковому горизонті. Вони дозволяють уникнути надмірного створення грошей банками, але тривалий їх застосунок може мати негативний вплив на функціонування економіки. Головний недолік полягає в тому, що при цьому втрачаються ринкові цінові сигнали, і ціни на фінансові ресурси надто швидко зростають. Це може спричинити неефективний розподіл ресурсів і дисбаланс у економіці, що, в кінцевому підсумку, може призвести до посилення інфляції та спаду виробництва [[3]].

Фінансова криза 2008-2009 років, серйозно вплинули на економіку України та призвела до зростання валютного ризику через велику залежність від іноземної валюти на грошово-кредитному ринку та значну зовнішню заборгованість українських резидентів перед іноземними кредиторами [[4], с. 3]. Курсове знецінення національної валюти призвело до зростання витрат підприємств на обслуговування кредитів та зобов'язань, які були взяті в іноземній валюті. Це вплинуло на зменшення капіталу банків та зменшило ринкову вартість їхнього бізнесу. Крім того, стало помітним збільшення обсягу проблемних кредитів у портфелі банків, що призвело до значного погіршення фінансової стійкості банківської системи.

Зовнішні фактори можуть мати як загрозливий, так і позитивний вплив на грошово-кредитну політику України. Наприклад, зменшення економічного спаду в розвинутих країнах після карантину COVID-19 та певна стабілізація економічного розвитку країн, що розвиваються, можуть створити можливості для покращення грошово-кредитної ситуації. Зменшення інфляції та стабілізація фінансових ринків також можуть сприяти економічному стабільному розвитку. З іншого боку, зовнішні загрози можуть призвести до негативних внутрішніх викликів для грошово-кредитної системи. Наприклад, нестабільність на світових ринках може впливати на фінансову стійкість України та призводити до збільшення ризику в грошово-кредитній сфері [[4], с. 312-313].

У подальшому дослідженні та впровадженні монетарної політики важливо враховувати ці фактори та вибирати оптимальні інструменти для забезпечення стабільності цін та економічного розвитку України.

Висновки. Дослідження інфляції та монетарної політики є важливим аспектом державного регулювання економіки. Інфляція впливає на життя кожного громадянина та економічну стабільність. Національний банк України, економісти-практики та теоретики активно досліджують інструменти монетарної політики, які можуть впливати на інфляційні процеси, пом'якшити ризики і допомогти обрати ефективні стратегії. Вибір монетарного режиму залежить від конкретних умов та особливостей економіки конкретної країни. Зовнішні фактори також мають значущий вплив на грошово-кредитну політику, і стабільність на світових ринках може мати позитивний вплив на економіку країни.

Список використаних джерел:

- [1] Офіційний сайт Міністерства фінансів України. Вилучено з: <https://index.minfin.com.ua/ua/economy/index/inflation/2022/>
  - [2] Белінська Я. & Биховченко В. (2013) Інфляційні тенденції та стабільність національної грошової одиниці України. *Вісник Київського національного університету ім. Тараса Шевченка*. Вилучено з: <https://cyberleninka.ru/article/n/inflyatsiyni-tendentsiyi-ta-stabilnist-natsionalnoyi-groshovoyi-odinitsi-ukrayini/viewer>
  - [3] Юдін С. В. (2016) Вплив монетарної політики на інфляційні процеси: світовий досвід та реалії України. *Стратегія розвитку України*. №1. 190-193. Вилучено з: http://nbuv.gov.ua/UJRN/sru_2016_1_36
  - [4] Довгань Ж. М. (2013) Антикризове регулювання, банківський нагляд і монетарна політика в механізмі забезпечення фінансової стійкості банківської системи. *Бізнесінформ*. №2. 222-227. Вилучено з: https://www.business-inform.net/pdf/2013/2_0/222_227.pdf
  - [5] Григоришин Н. О. (2020) Зовнішні загрози монетарній безпеці держави. In The 2nd International scientific and practical conference "The world of science and innovation"(September 16-18, 2020) Cognum Publishing House, London, United Kingdom. 309-314. Вилучено з: <http://socrates.vsau.org/repository/getfile.php/25645.pdf>
-